

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

Warszawa, 28 grudnia 2022 roku

Sprawa: Odpowiedź na petycję
Znak sprawy: DD3.056.32.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Marcin Stiburski

Odpowiedź na petycję

w odpowiedzi na petycję z 2 października 2022 r., w sprawie zmiany przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych¹ oraz ustawy podatku od towarów i usług², proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Przedmiot petycji

Petycja dotyczy zmiany ustawy PIT i ustawy VAT poprzez przyjęcie za podstawę do opodatkowania przepływu środków pieniężnych oraz środków finansowych pomiędzy różnymi podmiotami.

W pierwszym zaproponowanym wariantcie wysokość opodatkowania przepływu środków finansowych, byłaby w wysokości obecnego podatku VAT, co wymagałoby zastosowania jednolitej stawki tego podatku oraz rezygnacji z funkcjonującego systemu kas fiskalnych.

W drugim zaproponowanym wariantcie opodatkowanie przepływu środków pieniężnych mogłoby zawierać w sobie również obecny podatek PIT oraz składki na ubezpieczenia społeczne. Wariant ten spowodowałby uzyskiwanie przez pracowników wynagrodzenia brutto wraz z kosztami pracodawcy, co niwelowałoby szkody budżetu państwa, wynikające z szarej strefy w sferze zatrudnienia.

Stanowisko Ministerstwa Finansów w sprawie postulatów zawartych w petycji

Ministerstwo Finansów na bieżąco analizuje zgłoszenia od obywateli co do kierunku zmian w ustawach podatkowych. Stanowią one cenny głos w dyskusji na temat reformy systemu podatkowego oraz sygnał oczekiwań społecznych.

¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.), dalej: „ustawa PIT”.

² Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2022 r. poz. 931, z późn. zm.), zwana dalej „ustawa VAT”

Nie oznacza to jednak, że każdy ze zgłoszonych pomysłów może być zrealizowany. Należy bowiem zauważyć, że w zakresie podatku VAT kolidowałoby to z przepisami prawa unijnego. Przepisy dotyczące podatku od wartości dodanej³ w całości objęte są zakresem prawa Unii Europejskiej, a Polska jako członek Unii Europejskiej zobowiązana jest do przestrzegania *acquis communautaire*. W odniesieniu do podatku od towarów i usług oznacza to przestrzeganie postanowień przede wszystkim dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej⁴ oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego podatku od wartości dodanej.

Objęcie obowiązkiem harmonizacji prawa krajowego w zakresie opodatkowania podatkiem od wartości dodanej z prawem unijnym powoduje, iż Polska, podobnie jak inne państwa członkowskie UE, nie posiada nieograniczonej swobody kreowania własnych rozwiązań w tym przedmiocie. W konsekwencji polskie przepisy dotyczące podatku od towarów i usług powinny być zgodne z unijnymi przepisami prawa dotyczącymi podatku od wartości dodanej.

Zawarta w petycji propozycja dotycząca „prostego i skutecznego opodatkowania” zakłada opodatkowanie przepływów finansowych, a więc opiera się na zupełnie odmiennej filozofii niż system VAT, w którym opodatkowane są transakcje gospodarcze (określone czynności).

Przechodząc natomiast na grunt podatku dochodowego od osób fizycznych, należy wskazać, że podstawową zasadą na jakiej oparto ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych jest powszechność opodatkowania. Zgodnie z tą zasadą opodatkowaniu podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wprost wymienionych przez ustawodawcę jako wolne od podatku, bądź dochodów, od których Minister Finansów zaniechał podatku. Uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 26 lipca 1991 r. ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych w sposób kompleksowy uregulowała opodatkowanie tym podatkiem dochodów osiągniętych przez osoby fizyczne.

Wyrażona w tej ustawie zasada powszechności opodatkowania, w pełni odzwierciedla art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej⁵, który zobowiązuje każdego polskiego obywatela do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatku, określonych w ustawie.

Zauważyć należy, że w ubiegłym roku, nowelizacją⁶ ustawy PIT, uregulowano przepisy dotyczące nielegalnego zatrudnienia. Od 1 stycznia 2022 r. nieujawnienie właściwym organom części lub całości wynagrodzenia skutkuje obowiązkiem zapłaty ze środków pracodawcy zaległego podatku za pracownika oraz należnych składek od tej części nieujawnionego dochodu. Ponadto wartość pracy osoby zatrudnionej nielegalnie w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁷, ustalona za każdy miesiąc, w którym zostało stwierdzone nielegalne zatrudnienie, stanowi przychód z działalności gospodarczej pracodawcy w wysokości równowartości

³ W Polsce funkcjonujący jako podatek od towarów i usług (VAT).

⁴ Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm., dalej „dyrektywa VAT”.

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.).

⁶ Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105, z późn. zm.).

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.

minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym miesiącu na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁸. Przy czym pracownik, w przypadku zgłoszenia do właściwego organu nieuczciwych praktyk pracodawcy, nie odczuje negatywnych konsekwencji z tym związanych, bowiem, przychody pracownika z tej części, w jakiej pracodawca nie ujawnił ich właściwym organom państwowym, podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego. Warto zauważyć, że przepisy te, mają również zastosowanie do uzyskanych przed dniem 1 stycznia 2022 r. niezgłoszonych dochodów z tytułu wynagrodzeń, z wyjątkiem przypadków gdy przed tym dniem właściwy organ wszczął postępowanie w związku z nielegalnym zatrudnieniem lub nieujawnieniem części wynagrodzenia ze stosunku pracy.

Powyższe rozwiązania podatkowe, podobnie jak cała ustawa PIT, zostały zrealizowane w wyniku podjętych szerokich konsultacji społecznych a także debaty parlamentarnej.

Odnosząc się bezpośrednio do zawartej w petycji kwestii „systemu fiskalizacji opartego na kasach fiskalnych, które nie zabezpieczają przed działaniem szarej strefy”, Ministerstwo Finansów wskazuje, że w celu ograniczenia szarej strefy sprzedaży na rzecz konsumentów wprowadzono od 1 maja 2019 r. kasy rejestrujące online. Urządzenia te umożliwiają przekazywanie danych o sprzedaży rejestrowanej na kasach do systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Szefa KAS. System odbiera i gromadzi dane z kas w celach analitycznych i kontrolnych. Dane z kas on-line zawierają wszystkie informacje z paragonów m.in. NIP podatnika i jego dane adresowe, podstawę opodatkowania, kwotę podatku, stawkę VAT, rodzaj towaru/usługi, datę i czas sprzedaży. Dane te są przekazywane bezpośrednio, automatycznie, również w czasie rzeczywistym dokonanej transakcji.

Modernizacja systemu kas rejestrujących umożliwiła gromadzenie na poziomie centralnym danych na temat obrotu i kwot podatku ewidencjonowanych na poszczególnych urządzeniach.

Wprowadzone przez ustawodawcę w ostatnich latach zmiany w zakresie nielegalnego zatrudnienia, jak również kas fiskalnych przyczyniają się do zmniejszenia szarej strefy, a w konsekwencji do zwiększenia wysokości wpływów budżetowych. W ocenie Ministerstwa Finansów, postulaty wskazane w petycji nie mogą być zrealizowane, gdyż kolidowałyby m.in. z przepisami prawa unijnego w zakresie podatku od wartości dodanej, a zatem nie jest możliwe zastąpienie tego podatku daniną, o której mowa w petycji. Co więcej tego rodzaju danina zachęcałaby np. w zakresie rozliczeń pracownik-pracodawca do płatności o charakterze bezgotówkowym, co mogłoby przenieść efekt odmienny od zamierzonego w petycji.

Tym samym, mając na względzie powyższe wyjaśnienia, informujemy, że resort finansów nie planuje zmiany przepisów w zaproponowanym kierunku.

⁸ Dz. U z 2020 poz. 2207.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Finansów

Dyrektor

Jarosław Szatański

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/